

Sivistyslautakunta

- 1.2.2025 ja sen jälkeen aloittaville kehitysvammaisille lapsille määritettiin asiakasmaksu varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain mukaisesti.
- Lautakunta on maaliskuussa joutunut myöntämään lisämäärärahoja. Oppimisen tuen järjestelmä uudistui 1.8.2025 sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa, mitä ei oltu huomioitu henkilöstökuluissa.
- Lautakunnalle asetettiin tavoitteeksi sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset.
- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluihin vaikuttavat hyvinvointialueen toimet eivät ole olleet riittävällä tasolla.
- Esitettyä alle 3-vuotiaiden lasten kotihoidon tukea ei otettu käyttöön.
- Move! - testauksesta toimintaan hanketta on hyödynnetty peruskouluissa tavoitteena lisätä ja tukea lasten ja nuorten liikkumista sekä edistää liikunnallisia elintapoja.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat:
Sivistyslautakunnan sitova toimintakate muutetussa talousarviossa oli –68.5 M€, ja toteutuma oli – 68.0 M€, mikä vastaa 99,2 %:a. Toimintakate alittui n. 559 000 eurolla, eli 0,8 %:a

SIVISTYSLAUTAKUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Lasten ja nuorten kasvavaan mielenterveysongelmien kokonaisuuteen on syytä kiinnittää huomattavasti vahvemmin huomiota ja suunnitella toimivia ratkaisuja ongelman vähentämiseksi.
- On tärkeää huolehtia siitä, että kouluikäisten sekä toisen asteen opiskelijoiden kohdalla vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä tuetaan nuorten kokonaishyvinvointia.
- Yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa tulee edelleen panostaa ja kehittää sitä.
- Talousarviossa ei ole selkeästi huomioitu kaikkia palveluntuoton tarpeita kuten henkilöstöresursseja.
- Lautakunta poikkeaa yleisistä linjauksista varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen suositelluista kansallisista ryhmäkoista. Ryhmäkoot ovat tähän nähden pienemmät.
- Lasten ja nuorten kulttuuritarjontaan tulisi panostaa entistä enemmän henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseksi
- Lasten ja nuorten liikunnallisten elämäntapojen edistämistä ja lisäämistä tulee jatkaa

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Henkilökunnan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen on edelleen syytä kiinnittää huomiota.
- Psykkisistä syistä johtuvat työntekijöiden poissaolot olivat hieman lisääntyneet vuodesta – 24. Myös palvelukeskuksittain jaossa sivistyspalvelujen sairaspöissaolot olivat kasvaneet 14,3 --> 16,9 poissaolopäivään/henkilötyövuosi.
- Koulutusta ja etenkin esihenkilöiden johtamistaitojen koulutuksia on vieläkin syytä jatkaa.
- Työturvallisuusilmoitukset ovat edelleen merkittävän suuressa osassa sivistyspalveluissa. Toimenpiteitä niiden taustojen selvittämiseksi on toteutettu, mutta ei vielä riittävässä määrin

Varhaiskasvatuksen vastineet

Tarkastuslautakunnan huomio

- *Lasten ja nuorten kasvavaan mielenterveysongelmien kokonaisuuteen on syytä kiinnittää huomattavasti vahvemmin huomiota ja suunnitella toimivia ratkaisuja ongelman vähentämiseksi*

Varhaiskasvatuksen vastine

- Lapsen mieli –koulutus suunniteltu varhaiskasvatuksen henkilöstölle tammikuulle 2027.
<https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/koulutukset/neuvola-ja-varhaiskasvatus/lapsen-mieli-koulutus-varhaiskasvatuksen-henkilostolle/>

Tarkastuslautakunnan huomio

- *Yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa tulee edelleen panostaa ja kehittää sitä.*

Varhaiskasvatuksen vastine

- Vahvistetaan verkostomaista työtettä ja vahvistetaan yhteistyötä lastenneuvolan kanssa alle 3 –vuotiaiden lasten osalta esim. terveydenhoitajat mukaan huoltajailtoihin

Tarkastuslautakunnan huomio

- *Lautakunta poikkeaa yleisistä linjauksista varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen suositelluista kansallisista ryhmäkoista. Ryhmäkoot ovat tähän nähden pienemmät.*

Varhaiskasvatuksen vastine

- Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa noudatetaan varhaiskasvatuslain 35 § päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ja ryhmät muodostetaan tämän mukaisesti. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa 1 momentissa tarkoitettua henkilöä vastaava määrä lapsia.

Tarkastuslautakunnan huomio

- *Lasten ja nuorten kulttuuritarjontaan tulisi panostaa entistä enemmän henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseksi.*

Varhaiskasvatuksen vastine

- Varhaiskasvatuksessa tehdään Vihdin kulttuuripalveluiden kanssa yhteistyötä kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti. Esioppilaille on kahden vuoden ajan suunniteltu yhdessä kulttuuripalvelujen kanssa retkipäivä, joka on osa kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Tarkastuslautakunnan huomio

- *Lasten ja nuorten liikunnallisten elämäntapojen edistämistä ja lisäämistä tulee jatkaa.*

Varhaiskasvatuksen vastine

- Varhaiskasvatuksen pedagogisena painopisteenä on edelleen toimintakaudelle 2026-2027 Leikin ja liikkumisen pedagoginen merkitys
 - lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle
 - henkilöstön toiminnalle
 - toimintakulttuurin muutokselle
 - tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiselle
 - oppimisympäristöjen rakentamiselle

Tarkastuslautakunnan huomio

- *Henkilökunnan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen on edelleen syytä kiinnittää huomiota.*
 - *Psyykkisistä syistä johtuvat työntekijöiden poissaolot olivat hieman lisääntyneet vuodesta –24. Myös palvelukeskuksittain jaossa sivistyspalvelujen sairaspöissaolot olivat kasvaneet 14,3 --> 16,9 poissaolopäivään/henkilötyövuosi.*
 - *Koulutusta ja etenkin esihenkilöiden johtamistaitojen koulutuksia on vieläkin syytä jatkaa.*
 - *Työturvallisuusilmoitukset ovat edelleen merkittävän suuressa osassa sivistyspalveluissa. Toimenpiteitä niiden taustojen selvittämiseksi on toteutettu, mutta ei vielä riittävässä määrin.*

Varhaiskasvatuksen vastine

- Henkilöstön työhyvinvointia seurataan siihen suunnatun kyselyn avulla sekä esihenkilöiden toimesta arjessa päivittäin
 - Varhaiskasvatuksen esihenkilöillä on aktiivisesti käytössä Vihdin kunnan varhaisen tuen malli, jonka avulla pyritään tukemaan henkilöstöä myös psyykkisten syiden osalta
 - Varhaiskasvatuksen esihenkilöt suorittivat lähiesihenkilötutkinnon 2025-2026
 - Varhaiskasvatuksessa jatketaan henkilöstön kouluttamista haastavien ja aggressiivisten tilanteiden ennaltaehkäisyyn ja hallintaan MAPA –koulutuksen avulla. Koulutus opettaa tunnistamaan uhkaavan käyttäytymisen kehittymisen ja eskaloitumisen eri vaiheet, vuorovaikutuskeinoja ja traumainformoitua työtettä kriisitilanteiden rauhoittamiseksi sekä fyysisen turvaamisen ja rajoittamisen menetelmiä (viimeisenä vaihtoehtona).

Tarkastuslautakunnan huomio

- Tarkastuslautakunnan analyysin mukaan kunnanpalveluverkkoa ja toimintamalleja on kehitettävä kunnan suurimmalla tehtäväkentällä sivistystoimessa vastaamaan väestö ja veropohjaa.

Varhaiskasvatuksen ja opetuspalveluiden vastine

- Sivistyslautakunta on käsitellyt 26.5.2026 kokouksessaan pykälässä 33/2026 Sivistyspalveluiden kehittämistä huomioiden toimintaympäristön muutokset. Lautakunta on silloin päättänyt seuraavaa:

1. Sivistyslautakunta käynnistää välittömästi oppilaaksiottoalueiden päivittämisen niin, että uudet oppilaaksiottoalueet ovat käytössä viimeistään 1.1.2027 alkaen.
2. Sivistyslautakunta koostaa koulukohtaisen listauksen toimenpiteistä laskeneiden ryhmäkokojen kasvattamiseksi lukuvuodelle 2026-2027 ja lukuvuodelle 2027-2028
3. Sivistyslautakunta valmistelee esityksen lasten määrän kehityksen edellyttämistä muutoksista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon sekä laatii tähän liittyen palveluverkon kehityssuunnitelman talousarvion 2027 valmistelun yhteydessä.
4. Kohdan 3 osalta sivistyslautakunnan työskentelyä ohjaa valtuuston talousarviossa määrittelemä strategisen tavoitteen aikataulu, jonka mukaisesti vuoden 2026 aikana valtuuston tulee päättää toimenpiteistä sivistyspalveluiden kehittämiseksi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Lasten ja nuorten kasvavaan mielenterveysongelmien kokonaisuuteen on syytä kiinnittää huomattavasti vahvemmin huomiota ja suunnitella toimivia ratkaisuja ongelman vähentämiseksi.
- On tärkeää huolehtia siitä, että kouluikäisten sekä toisen asteen opiskelijoiden kohdalla vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä tuetaan nuorten kokonaishyvinvointia.
- Yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa tulee edelleen panostaa ja kehittää sitä.
- Lautakunta poikkeaa yleisistä linjauksista varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen suositelluista kansallisista ryhmäkoista. Ryhmäkoot ovat tähän nähden pienemmät.

OPETUSPALVELUIDEN VASTINEET

- Opetuspalveluiden henkilöstölle tarjotaan syksyllä 2026 FRIENDS-koulutusta. FRIENDS on tutkitusti vaikuttava menetelmä lasten ja nuorten tunne-, vuorovaikutus- ja mielenterveystaitojen vahvistamiseen sekä ahdistuksen ennaltaehkäisyyn
- Perusopetuksen ryhmäkokoihin on 1.8.2025 alkaen vaikuttanut tuen uudistus. Vihdissä ryhmäkokoihin vaikuttaa myös oppilaaksiottoalueet ja lähikouluperiaatteet. Näitä tarkastellaan palveluverkkotyön yhteydessä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Lasten ja nuorten kulttuuritarjontaan tulisi panostaa entistä enemmän henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseksi
- Lasten ja nuorten liikunnallisten elämäntapojen edistämistä ja lisäämistä tulee jatkaa

OPETUSPALVELUIDEN VASTINEET

- Uusi kulttuurikasvatussuunnitelma on valmistunut keväällä 2026 ja sitä noudatetaan vuosiluokilla 1.-9. lukuvuonna 2026-2027.
- Liikunnallisen elämäntavan edistäminen ei ole erillinen tehtävä vaan se sisältyy kaikkeen koululla tapahtuvaan toimintaan ja on osa koulun toimintakulttuuria. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen tuli perusopetuslain muutoksen myötä velvoittavaksi elokuusta 2026 alkaen.
- Vihdin kunnan laajassa hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2026-2030 on esitetty tavoitteita kouluille liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi.
- Kaikki Vihdin peruskoulut ovat rekisteröityneet mukaan valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan, joka osaltaan tukee liikunnallisen elämäntavan edistämistä.
- Jokaisella koululla on nimetty opettaja/opettajat, jotka vastaavat Liikkuva koulu -toiminnan kehittämisestä omalla koulullaan.
- Toimintaa arvioidaan lukuvuosittain hyödyntäen Liikkuva-koulu ohjelman nykytilan arvio-työkalua.
- Liikunnallista elämäntapaa edistetään lisäämällä lasten ja nuorten liikkumista, tukemalla ja parantamalla lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja vahvistamalla liikunnan merkitystä koulun toimintakulttuurissa.
- Koulut kirjaavat koulukohtaiset toimenpiteet liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi lukuvuosisuunnitelmaan. Toimenpiteet voivat kohdistua mm. siirtymiin, opetustilanteisiin, tapahtumiin, istumisjaksojen katkaisemiseen, koulumatkojen liikkumiseen lihasvoimin, välituntitoimintaan

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOT

- Henkilökunnan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen on edelleen syytä kiinnittää huomiota.
- Psyykkisistä syistä johtuvat työntekijöiden poissaolot olivat hieman lisääntyneet vuodesta –24. Myös palvelukeskuksittain jaossa sivistyspalvelujen sairaspöissaolat olivat kasvaneet 14,3 --> 16,9 poissaolopäivään/henkilötyövuosi.
- Koulutusta ja etenkin esihenkilöiden johtamistaitojen koulutuksia on vieläkin syytä jatkaa.
- Työturvallisuusilmoitukset ovat edelleen merkittävän suuressa osassa sivistyspalveluissa. Toimenpiteitä niiden taustojen selvittämiseksi on toteutettu, mutta ei vielä riittävässä määrin

OPETUSPALVELUIDEN VASTINEET

- Opetuspalveluiden sairauspöissaolat ovat vähentyneet vuodesta 2024 vuoteen 2025 8 %.
- Opetuspalvelut järjestää opetuksen henkilöstölle (opettajat, rehtorit, koulunkäynnin ohjaajat, kouluvalmentajat) koulukohtaiset turvallisuuskoulutukset syyslukukauden 2026 aikana.